

Flora en fauna BP

Flora- en faunatoets t.b.v. het Bestemmingsplan Prinsenland te Rotterdam

Projectcode

MR12002 Prinsenland

Datum

21 juni 2012

Versie

V1.02

Opdrachtgever

J. Jocker (Bureau
bestemmingsplannen)

Paraaf Opdrachtgever:

Opsteller

drs. M. Meijer

Paraaf Opsteller:

Begeleider

drs. O. van Velthuisen

Paraaf Begeleider:

Samenvatting

Voor Prinsenland wordt een nieuw bestemmingsplan opgesteld.

Het bestemmingsplan is overwegend conserverend. De term 'conserverend' heeft betrekking op de bestemmingen die niet wijzigen.

Op een aantal locaties wordt nieuwbouw gepleegd binnen de bestaande bestemming. De sloop en vervolgens nieuwbouw van gebouwen of het rooien van bomen kunnen echter wel degelijk leiden tot effecten op beschermde natuurwaarden. Dit soort ontwikkelingen moet op projectniveau getoetst worden aan de natuurwetgeving. Voor dit plangebied is alleen de flora- en faunawet relevant.

Het bestemmingsplangebied is in het verleden slechts gedeeltelijk onderzocht in het kader van de flora- en faunawet. De volgende beschermde soorten zijn in het plangebied vastgesteld: Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger (vleermuis), Rosse vleermuis, Watervleermuis, Huismus, Gierzwaluw, Kleine Modderkruiper, Bittervoorn en Rietorchis.

Ecologische waarden zitten vooral in de oudere structuren en landschapselementen zoals: begraafplaats Oud Kralingen, de Kralingseweg, de Ringvaart en de 's-Gravenweg. De Kralingseweg en de Ringvaart fungeren hoogstwaarschijnlijk als ecologische verbindingzones tussen het Kralingsebos en het buitengebied van het Groene hart. De langs het bestemmingsplan lopende snelweg A-16 vormt een grote ecologische barrière tussen het plangebied en het Kralingsebos. Geadviseerd wordt de door het bestemmingsplangebied lopende ecologische verbindingzones te versterken.

Het bestemmingsplan maakt vier ontwikkelingen mogelijk.

De ontwikkelingen, Brainpark III/Rivium Noord en Ben Goerionstraat, leveren naar verwachting geen conflict op met de natuurwetgeving.

Voor de ontwikkeling 's-Gravenweg 582 is al onderzoek uitgevoerd in het kader van de flora en faunawet. In dit onderzoek is geconcludeerd dat de op de locatie aanwezige begroeiing moet worden behouden of gecompenseerd. De ontwikkeling Engelbrechtweg levert mogelijk een conflict op met de flora- en faunawet. Alvorens hier tot het rooien van de begroeiing wordt overgegaan is onderzoek in het kader van de flora- en faunawet nodig.

Ontwikkelingen die binnen bestaande bestemmingen plaats vinden moeten nog op projectniveau getoetst worden aan de relevante natuurwetgeving.

Geadviseerd wordt bij renovatie of nieuwbouw gebouwen geschikt te maken voor medebewoning door vleermuizen, Huismussen en Gierzwaluwen.

De conclusie is dat:

- Het rooien van de begroeiing op de ontwikkellocaties 's-Gravenweg 582 en Engelbrechtweg mogelijk conflict oplevert met de flora- en faunawet. Voor het project Engelbrechtweg moet hiernaar nog onderzoek uitgevoerd worden.
- Het bestemmingsplan 'aanvaardbaar' is vanuit het oogpunt van de flora- en faunawet omdat een ontheffing van die wet mogelijk is indien de juiste mitigerende maatregelen worden getroffen. Ontheffingsprocedures worden doorlopen in het kader van de uitvoering van de door het bestemmingsplan mogelijk gemaakte ontwikkelingen.

Inhoudsopgave

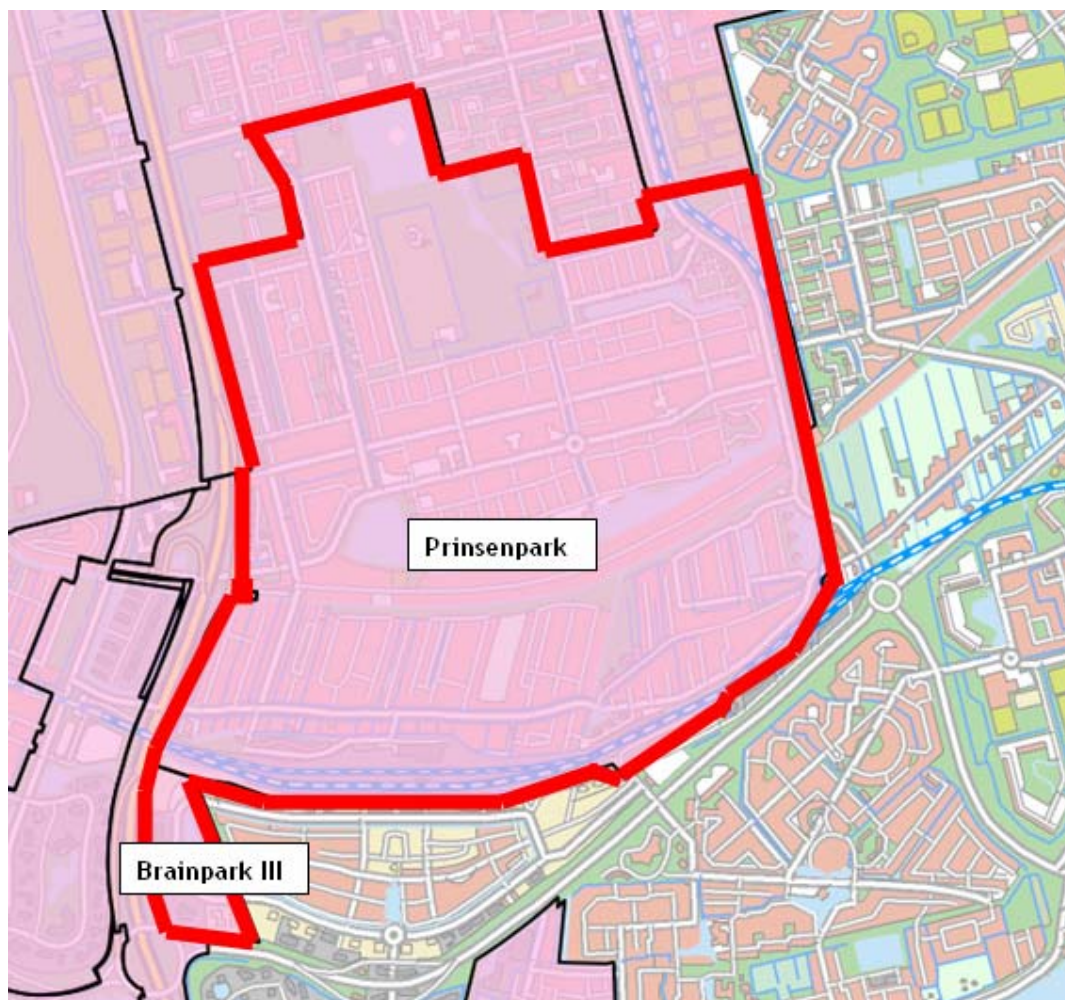
1.	Inleiding	5
2.	Planbeschrijving	6
2.1	Plangebied	6
2.2	Door het bestemmingsplan mogelijk gemaakte ontwikkeling	7
2.2.1	Engelbrechtweg	8
2.2.2	Brainpark III/Rivium Noord	8
2.2.3	's-Gravenweg 582	8
2.2.4	Ben Goerionstraat	8
2.3	Flora en fauna specifieke aspecten	8
3.	Wetgeving en beleid	9
3.1	Het bestemmingsplan en natuurwetgeving	9
3.2	Aanbevelingen vanuit wetgevend kader	9
3.3	Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS)	9
4.	Beschrijving natuurwaarden in het plangebied	10
4.1	Eerder onderzoek	12
4.2	Natuurdatabase Rotterdam	13
4.3	Vleermuizen	13
4.4	Vogels	14
4.5	Vissen	14
4.6	Planten	14
4.7	Overige soortgroepen	14
4.8	Zorgplicht	15
5.	Gevolgen voor de flora- en fauna	16
5.1	Ontwikkelingen	16
5.1.1	Engelbrechtweg	16
5.1.2	Brainpark III/Rivium Noord	16
5.1.3	's-Gravenweg 582	16

5.1.4	Ben Goerionstraat	16
5.2	Ontwikkelingen binnen bestaande bestemmingen	16
6.	Kansen door de ontwikkelingen	17
7.	Conclusies en aanbevelingen	18
	Literatuurlijst	19
	Bijlage 1: wetgevende kaders	20
	Bijlage 2: database natuur Rotterdam: Vogels	22
	Bijlage 3: database natuur Rotterdam: Vleermuizen	23
	Bijlage 4: database natuur Rotterdam: Vissen	24
	Bijlage 5: database natuur Rotterdam: Planten	25

1. Inleiding

Voor de wijk Prinsenland (Rotterdam - deelgemeente Prins Alexander) wordt een nieuw bestemmingsplan opgesteld. Het opstellen van het bestemmingsplan is in lijn van het Meerjarenprogramma actualisering bestemmingsplannen 2008 – 2013. Een nieuw opgesteld bestemmingsplan of een wijziging of actualisatie van een bestaand bestemmingsplan dient getoetst te worden aan vigerende natuurwet- en regelgeving en mag hier geen tegenstrijdigheden mee opleveren. Het onderzoek heeft tot doel in beeld te brengen welke natuurwaarden in de huidige situatie binnen het beoogde bestemmingsplan aanwezig zijn en potentiële conflicten die kunnen optreden bij toekomstige ontwikkelingen. Het betreft hier de:

- Juridische kaders: Flora- en Faunawet en Natuurbeschermingswet;
- Beleidskaders: Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS).

Figuur 1: projectgrenzen van bestemmingsplangebied Prinsenland

2. Planbeschrijving

2.1 Plangebied

Het bestemmingsplangebied Prinsenland is gelegen in de deelgemeente Prins Alexander (wijk 14) en omvat de woonwijk Prinsenland (48), de woonwijk 's-Gravenland en het kantoreengebied Brainpark III/Rivium Noord. Globaal is het plangebied als volgt begrensd: de Rijksweg A16 aan de westzijde, het Prinsenpark en de Prinsenlaan aan de noordzijde, de gemeentegrens met Capelle aan den IJssel aan de oostzijde en aan de zuidzijde. De ligging van het bestemmingsplangebied is weergegeven in figuur 1.

Het doel is om aan het eind van het 2° kwartaal van 2013 een vastgesteld (gebieds-) bestemmingsplan voor het gebied "Prinsenland" te hebben, waarin de kaders voor de gewenste ruimtelijke situatie en de mogelijke ontwikkelingen wettelijk zijn verankerd. Hieronder valt ook de vigerende natuurwetgeving, zoals Flora- en Faunawet en Natuurbeschermingswet. Het bestemmingsplan is grotendeels conserverend van karakter. Binnen het plangebied zijn 4 ontwikkelingen bekend. Daarnaast is voor 2 locaties het projectbestemmingsplan "Bramanteplein e.o." in procedure. Deze ontwikkeling wordt buiten het bestemmingsplan Prinsenland gehouden.

2.2 Door het bestemmingsplan mogelijk gemaakte ontwikkeling

Zie figuur 2 voor de locatie van de ontwikkelingen.

Figuur 2: mogelijke ontwikkelingslocaties binnen het bestemmingsplangebied

2.2.1 Engelbrechtweg

Hier wordt de bouw van 13 woningen mogelijk gemaakt. Het terrein is nu onbebouwd en begroeid met bomen, struiken en gras.

2.2.2 Brainpark III/Rivium Noord

De bestemming kantoor en verkeer wordt gewijzigd in de bestemming kantoor. Deze gronden zijn bedoeld voor kantoren (ten hoogste 120.000 m² b.v.o. aan solitaire kantoren), bedrijven t/m categorie 4, groothandelsbedrijven, showrooms, dienstverlening, horecabedrijven (ten hoogste 5 vestigingen met een totale oppervlakte van 3.000 m² b.v.o.), cateringbedrijven, hotel met bijbehorende restaurants en cafés (5.000 m² b.v.o.), verkeers- en parkeersvoorzieningen. De maximale hoogte bedraagt 20 meter.

Thans is met de kantoren van KPMG, PWC en zes kantoorvilla's 65.000 m² aan kantoorbebouwing gerealiseerd. Er is dus nog 63.000 m² b.v.o. realiseerbaar.

2.2.3 's-Gravenweg 582

Vervanging van 1 woning door 2 of 3 nieuwe woningen. Het maximale bebouwingspercentage van de kavel is 30%. Het verharde oppervlak kan dus toenemen.

2.2.4 Ben Goerionstraat

Dit terrein is momenteel onbebouwd en begroeid met gras. De bestemming is: "Gemengd". Dit laat zowel de functie "Kantoren" als de functie "bijzondere doeleinden" (doeleinden van sociale, culturele, medische, educatieve, recreatieve of levensbeschouwelijke aard dan wel ten behoeve van de openbare dienst). Het verharde oppervlak neemt hier toe bij bebouwing.

2.3 Flora en fauna specifieke aspecten

Ondanks dat er in het grootste deel van het bestemmingsplangebied sprake is van een conserverende situatie betekent dit niet dat daar helemaal geen ruimtelijke activiteiten plaats zullen (gaan) vinden. De term 'conserverend' heeft betrekking op de bestemmingen in soort en oppervlak die niet wijzigen (bv. wonen blijft wonen, bedrijf blijft bedrijf etc.). De sloop van gebouwen om vervolgens nieuwbouw te realiseren of grootschalige renovatie kan echter wel degelijk leiden tot effecten op beschermde natuurwaarden. Hetzelfde geldt voor het rooien van bomen. Voorafgaand aan de daadwerkelijke uitvoering dient dan ook altijd onderzoek te worden verricht aan de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten.

3. Wetgeving en beleid

3.1 Het bestemmingsplan en natuurwetgeving

De flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet (bijlage 1) kennen geen procedurele vereisten bij het opstellen van ruimtelijke plannen. In de toelichting van het bestemmingsplan dient te worden gemotiveerd dat het plan aanvaardbaar is vanuit het oogpunt van de flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet. Het begrip 'aanvaardbaar' betekent dat bij de uitvoering van het plan een vrijstelling geldt of een ontheffing mogelijk is. Bij vaststelling van het (ontwerp) bestemmingsplan dient de toetsing aan de Flora- en Faunawet en Natuurbeschermingswet dus afgerond te zijn.

Het grootste deel van het bestemmingsplan Prinsenland heeft een conserverend karakter. Specifiek en uitgebreid onderzoek naar flora en fauna wordt voor dit conserverende deel van het plangebied dan ook niet noodzakelijk geacht in dit stadium.

Bij ruimtelijke activiteiten die binnen een bestaande bestemming vallen (bijvoorbeeld sloop en nieuwbouw van woningen) dient voorafgaand aan de uitvoering ervan nog wel flora en faunaonderzoek te worden uitgevoerd.

Indien er in de toekomst alsnog ontwikkeling gepland worden, waarbij een bestemmingsplanwijziging of projectbestemmingsplan noodzakelijk is, dan dient opnieuw getoetst te worden aan natuurwetgeving.

Voor het bestemmingsplan Prinsenland is alleen de Flora- en Faunawet relevant. Want het dichtstbijgelegen Habitatrichtlijngebied (Natuurbeschermingswet) is de Oude Maas en ligt op 9,5 kilometer van het plangebied. De in het bestemmingsplan mogelijk gemaakte ontwikkelingen kunnen geen significante invloed op de Oude Maas hebben.

3.2 Aanbevelingen vanuit wetgevend kader

Het is de verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer om na te gaan in hoeverre nader onderzoek en/of een ontheffing noodzakelijk is bij nieuwe ontwikkelingen, zoals sloop en ingrijpende renovaties, maar ook bij wijzigingen in watergangen/partijen en het rooien van bomen en struiken. Dit dient voorafgaand aan de uitvoering te gebeuren en geldt bij alle ruimtelijke ontwikkelingen, ongeacht of deze binnen het bestemmingsplan mogelijk zijn. Mogelijk worden n.a.v. de voorgenomen ontwikkeling eisen gesteld aan de uitvoering en geldt een compensatieplicht. Het is aan te bevelen hier in een vroeg stadium rekening mee te houden.

Daarnaast geldt bij werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling altijd de zorgplicht conform artikel 2 van de Flora- en Faunawet.

3.3 Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS)

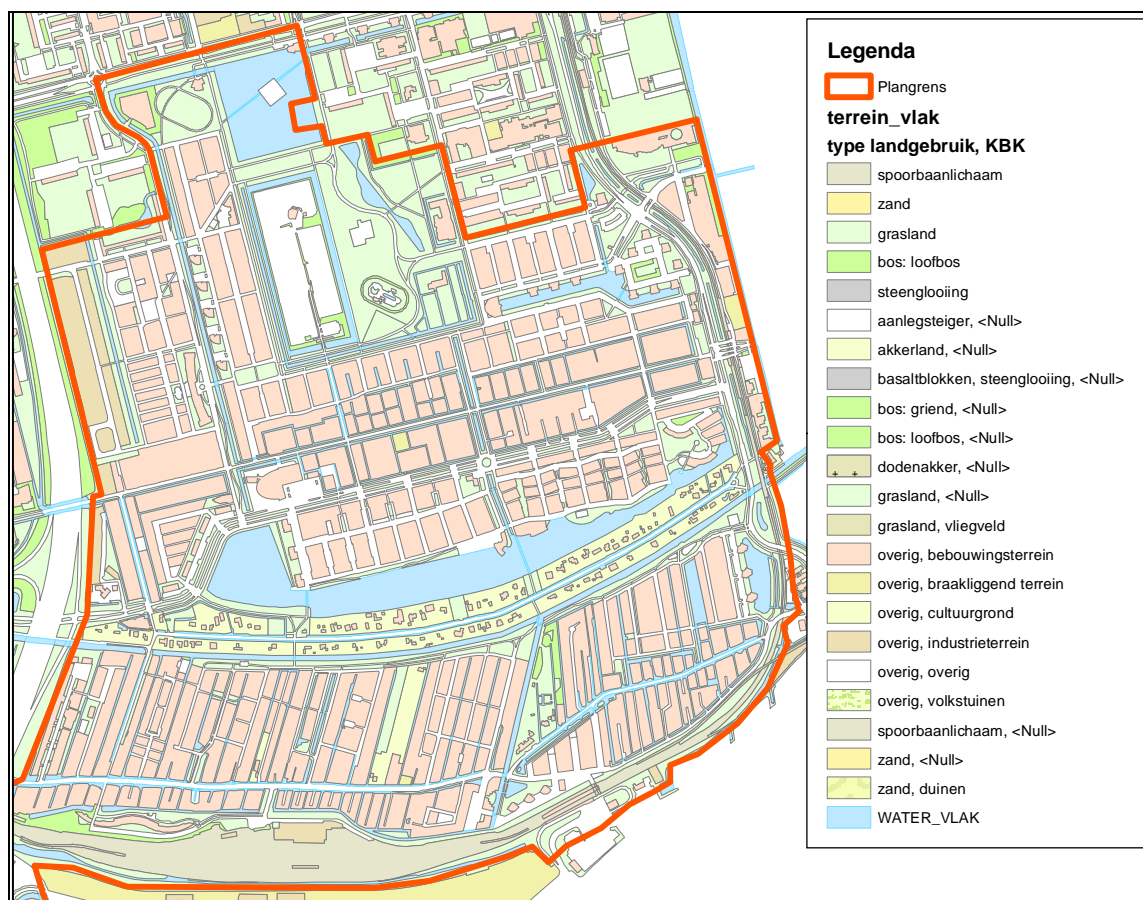
Er lopen geen gedeelten van de provinciale ecologische hoofdstructuur door het bestemmingsplangebied. Er zijn ook geen onderdelen van de PEHS binnen het gebied gepland. Het dichtstbijgelegen onderdeel van de PEHS is de Nieuwe Maas. Deze is ongeveer 1,3 kilometer van het dichtstbijgelegen gedeelte van het plangebied (Brainpark III) gelegen. Het is onwaarschijnlijk dat de beperkte ontwikkelingen die door het bestemmingsplan mogelijk worden gemaakt invloed kunnen hebben op de provinciale ecologische hoofdstructuur.

4. Beschrijving natuurwaarden in het plangebied

De wijk Prinsenland is een voormalig tuinbouwgebied dat in de jaren '90 tot woonwijk is ontwikkeld tot een relatief groene woonwijk. In de wijk liggen enkele elementen die overgebleven zijn uit het vroegere landschap. Dit zijn de begraafplaats Oud Kralingen en drie oost-west verlopende lijnvormige landschapselementen: Kralingseweg, de Ringvaart en de 's-Gravenweg. Aanliggend aan de begraafplaats ligt het Prinsenpark. Naast de Ringvaart en de Ringvaarweg is een grote waterpartij aangelegd.

Het bestemmingsplangebied Prinsenland grenst aan de westzijde aan het Kralingsebos. Dit is een park met een, voor een stedelijke omgeving, vrij hoge natuurwaarden. Tussen het Kralingsebos en het bestemmingsplangebied vormt de A16 een ecologische barrière. Aan de zuidoosthoek grenst het bestemmingsplangebied aan een vrij groene zone in de gemeente Capelle aan den IJssel Deze groene zone staat in verbinding met het landelijk gebied van het groene hart.

Op basis van een kaartje met het grondgebruik (figuur 3) en een luchtfoto (zomerbeeld, zie figuur 4) is een eerste inschatting te maken van de natuurwaarden binnen het bestemmingsplangebied Prinsenland.

Figuur 3: bodemgebruik in bestemmingsplangebied Prinsenland.

De overwegend vrij nieuwe bebouwing in het plangebied biedt weinig mogelijkheden voor verblijfsplaatsen voor gebouwgebonden dieren zoals vleermuizen, Huismussen of Gierzwaluwen. Verblijfsplaatsen van deze diersoorten zullen eerder gevonden worden in de oudere structuren. Door de relatief grote hoeveelheid groen zal het gebied op termijn wel aantrekkelijk zijn als foerageergebied voor vleermuizen en Huismussen. In de jongere gedeelten van het plangebied (zoals de woonwijk Prinsenland, het prinsenpark of het bedrijventerrein Brainpark III) zijn naar verwachting ook nog geen grote ecologische waarden tot ontwikkeling gekomen. Op basis van de ligging en het grondgebruik lijken de oude structuren (de begraafplaats, de Kralingseweg, de Ringvaart en de 's-Gravenweg) het meest kansrijk op het voorkomen van ecologische waarden. Het is goed mogelijk dat de 3 oost-west verlopende lijnvormige landschapselementen functioneren als ecologische verbindingzones tussen het Kralingsebos en het landelijke gebied. Indien dat zo is kunnen er zelfs hoge ecologisch waarden aanwezig zijn.

Figuur 4: luchtfoto Prinsenland.

4.1 Eerder onderzoek

Op enkele locaties in het bestemmingsplangebied zijn door IGWR-MRO in het verleden ecologische quickscans uitgevoerd ten behoeve van het slopen van opstallen of het roeien van bomen. De quickscans voor de locaties; 's-Gravenweg 570 (2008), 's-Gravenweg-RET (2009), Ringvaartweg 224 (2011) en Tattistraat (2011) zijn ingezien. Voor de Jacobus van Vessemsingel en 's-Gravenweg 582 is in 2011 een nader onderzoek inclusief vogel en vleermuisinventarisatie afgerond. Deze inventarisatiegegevens zijn ook in de Natuurdatabase opgenomen.

4.2 Natuurdatabase Rotterdam

Voor een verdere indicatie van natuurwaarden is gebruik gemaakt van de database Natuur op GISWEB. Hierin zijn alle waarnemingen flora en fauna opgenomen binnen gemeente Rotterdam van de afgelopen jaren (2005-2011). Uit de database blijkt dat binnen het bestemmingsplangebied enkele beschermde soorten zijn aangetroffen (zie bijlagen 2, 3, 4 en 5). Behalve waarnemingen van in de Flora en Faunawet beschermde soorten planten en dieren zijn in de natuurdatabase ook waarnemingen van rode lijst soorten opgenomen. Rode lijst soorten zijn niet strikt beschermd middels de Flora en Faunawet. Het zijn soorten die in Nederland bedreigd zijn. Rode lijst soorten zijn indicatief voor hogere natuurwaarden. De eerder uitgesproken verwachting dat vooral de oudere structuren ecologische waarden hebben wordt bevestigd door de waarnemingen die opgenomen zijn in de natuurdatabase.

4.3 Vleermuizen

Van de bekende vleermuisverblijfplaatsen en van de waarnemingen van vliegende vleermuizen zijn 2 aparte kaartjes opgenomen in bijlage 3. Vliegende dieren, overvliegend of foeragerend, zijn vooral waargenomen langs de oost-west verlopende verbindingen in het plangebied en in het Prinsenpark (incl. begraafplaats).

In het prinsenpark zijn de volgende soorten waargenomen:

- Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*)
- Ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*)
- Laatvlieger (*Eptesicus serotinus*)
- Rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*)
- Watervleermuis (*Myotis daubentonii*)

Langs de Ringvaart zijn de volgende soorten waargenomen:

- Gewone dwergvleermuis
- Ruige dwergvleermuis
- Laatvlieger
- Rosse vleermuis

Langs de Kralingseweg is alleen de Gewone dwergvleermuis waargenomen.

Langs de 's-Gravenweg ter hoogte van de huisnummers 582 tot en met 620 en langs de zijstraten Hendrik Sweijssstraat en A. Cankrienstraat zijn foeragerende en langsvliegende Gewone dwergvleermuizen waargenomen.

De Rosse vleermuis en de Watervleermuis hebben hun verblijfplaatsen in het Kralingsebos. Het blijkt voor deze vleermuizen dus mogelijk de barrière die de A-16 vormt te passeren. De Rosse vleermuis kan deze snelweg op grote hoogte oversteken. Andere soorten kunnen dat niet.

Afgaande op het patroon van alle waarnemingen van vliegende vleermuizen zijn de viaducten van de Prinsenlaan, Kralingseweg en de Ringvaart de meest waarschijnlijke verbindingen met het Kralingsebos (en met het Groene hart). De Lucie Vuylstekeweg/M. Zeldenrust Noordanuslaan en de 's-Gravenweg lijken minder gebruikt te worden. Gericht onderzoek hiernaar is echter nog niet uitgevoerd.

In het plangebied zijn balts- of verblijfplaatsen bekend van de Gewone- en Ruige dwergvleermuizen op de begraafplaats en langs de volgende wegen: Den Uylstraat, Noordewier Reddingiuslaan, Kralingseweg, Ringvaartweg en A. Cankrienstraat.

4.4 Vogels

Zie bijlage 2 voor de plaatsen van de waarnemingen.

De Huismus (*Passer domesticus*) is onder de flora- en faunawet aangemerkt als jaarrond beschermde soort, broedlocaties zijn daarmee ook buiten het broedseizoen beschermd. Huismussen broeden in kolonies. Typisch broeden huismussen onder de onderste rijen dakpannen. Tuinen met veel groen zijn een geschikt foerageergebied voor huismus. Huismussen zijn op een aantal plaatsen in het plangebied waargenomen. Een van de waarnemingen bevindt zich ter plaatse van de ontwikkelingen 's-Gravenweg 582.

Gierzwaluwen (*Apus apus*) zijn op 2 plaatsen in het bestemmingsplangebied waargenomen. Gierzwaluwen gebruiken vergelijkbare broedlocaties als huismussen maar hebben een sterke voorkeur voor relatief steile daken. Ook de nesten van Gierzwaluwen zijn jaarrond beschermd. De waarnemingen liggen niet in de buurt van de nu bekende ontwikkelingen.

Voor de eveneens jaarrond beschermde Sperwer (*Accipiter nisus*), die net buiten het plangebied is waargenomen, zullen delen van het gebied fungeren als foerageergebied.

Bovendien zijn de volgende vogelsoorten van de rode lijst waargenomen:

- Groene specht (*Picus viridis*) op begraafplaats Oud Kralingen en langs de Kralingseweg en langs de Ringvaart.
- Boerenzwaluw (*Hirundo rustica*) nabij de Jan Schoutenstraat.
- Huiszwaluw (*Delichon urbicum*) nabij de Jan Schoutenstraat.

4.5 Vissen

Binnen het plangebied zijn waarnemingen van de beschermde soorten Kleine modderkruiper en Bittervoorn. De Kleine modderkruiper (*Cobitis taenia*) lijkt in het plangebied in alle oppervlaktewateren algemeen aanwezig. De Bittervoorn (*Rhodeus cericeus*) is langs de 's-Gravenweg waargenomen. Vanwege het voorkomen van de Bittervoorn is ook het voorkomen van grote soorten zoetwatermossels uit de geslachten *Unio* of *Anodonta* zeer waarschijnlijk. Verder zijn in het Prinsenpark de rode lijstsoorten Vetje (*Leucaspius delineatus*) en Kroeskarper (*Carassius carassius*) aangetroffen.

4.6 Planten

Binnen het bestemmingsplangebied is, langs de 's-Gravenweg, de beschermde soort Rietorchis (*Dactylorhiza majalis praetermissa*) aangetroffen. Net buiten het plangebied zijn 2 waarnemingen van Wilde marjolein bekend. Het is niet uit te sluiten dat deze plant ook binnen het plangebied voorkomt. Zie bijlage 5 voor de waarneempunten.

Langs de 's-Gravenweg is de rode lijstsoort Bosaardbei (*Fragaria vesca*) aangetroffen.

4.7 Overige soortgroepen

Rond de oppervlakte wateren kunnen amfibieën voorkomen. Over het eventuele voorkomen van beschermde soorten amfibieën is geen informatie beschikbaar.

Over beschermde soorten reptielen, libellen en dagvlinders is geen informatie bekend.

Op begraafplaats Oud Kralingen is de rode lijst libel Vroege glazenmaker (*Aeshna isocetes*) waargenomen.

4.8 Zorgplicht

Naast een aantal strikt beschermde soorten zijn ook meer algemene soorten te verwachten, zoals kleine zoogdieren (egel, mol) en algemene amfibieën (Gewone pad, Bruine kikker). Hiervoor geldt de Zorgplicht conform artikel 2 van de Flora- en Faunawet.

5. Gevolgen voor de flora- en fauna

5.1 Ontwikkelingen

De door het bestemmingsplan mogelijk gemaakte ontwikkelingen:

5.1.1 Engelbrechtweg

Vanwege de aanwezige bomen en struiken zullen op de locatie vogels broeden. Het is mogelijk dat er jaarrond beschermde vogels (bijvoorbeeld de Buizerd of de Ransuil) gebruik maken van de locatie. Dit is nog niet onderzocht. In het kader van de uitvoering van het project moet dit onderzoek uitgevoerd worden.

5.1.2 Brainpark III/Rivium Noord

Negatieve effecten voor flora of fauna zijn door de mogelijk gemaakte ontwikkelingen niet te verwachten.

5.1.3 's-Gravenweg 582

In verband met de voorgenomen ontwikkeling is deze locatie onderzocht (Langstraat 2011 en Baerdemaeker 2011). Daarbij is vastgesteld dat de locatie gebruikt wordt als verblijfsgebied door Huismussen. Verder wordt de locatie gebruikt als fourageergebied door Gewone dwergvleermuizen. De sloot langs deze locatie werd door vleermuizen als vliegroute gebruikt. Het pand op de locatie werd niet door de Huismussen of vleermuizen gebruikt. Geconstateerd is dat de locatie een beperkte betekenis heeft binnen het leefgebied van vleermuizen. De bomen en struiken op de locatie hebben wel een essentiële functie voor het leefgebied van Huismussen. Geconcludeerd werd in het onderzoek dat het noodzakelijk is de begroeiing op de locatie te behouden of te compenseren.

5.1.4 Ben Goerionstraat

Negatieve effecten voor flora of fauna zijn door de mogelijk gemaakte ontwikkelingen niet te verwachten.

5.2 Ontwikkelingen binnen bestaande bestemmingen

De gevolgen voor de aanwezige flora en fauna van werkzaamheden die binnen bestaande bestemmingen plaats gaan vinden (zoals sloopwerkzaamheden, ingrijpende renovatie, het herinrichten van openbaar groen of werkzaamheden aan watergangen) dienen voorafgaand aan de uitvoering van die werkzaamheden onderzocht te worden.

6. Kansen door de ontwikkelingen

De ecologische oost-west verbindingen die door het bestemmingsplangebied lopen kunnen versterkt worden. Het gebruik door dieren van de viaducten onder de A16 moet worden vergemakkelijkt. Bij wijzigingen aan de inrichting (beplanting, verlichting) van de Prinsenlaan, Kralingseweg, Ringvaartweg en 's-Gravenweg kan rekening gehouden worden met het gebruik door vleermuizen, vogels en andere dieren.

Tegen zeer geringe kosten is nieuwbouw met pannendaken geschikt te maken voor medebewoning door dieren zoals gebouwbewonende vleermuizen, Huismussen, Spreeuwen en Gierzwaluwen. Bij gebouwen hoger dan 5 woonlagen, die voor de Huismus minder aantrekkelijk zijn, kunnen nog wel succesvolle voorzieningen voor Gierzwaluwen gerealiseerd worden. Ook bij de renovatie van bestaande gebouwen zijn voorzieningen voor Huismussen en Gierzwaluwen makkelijk te treffen.

Bij nieuwbouw met platte daken kan bovendien overwogen worden groene daken toe te passen. Bij voorkeur wordt gekozen voor een soortenrijke beplanting. Groene daken dragen zo bij aan een gezonde stedelijke bijenstand en vergroten de soortenrijkdom in de wijk.

Bij werkzaamheden aan waterlopen kan gekozen worden voor het plaatselijk toepassen van natuurvriendelijke oevers. Behalve gunstig voor de waterkwaliteit en voor de kindveiligheid leveren natuurvriendelijke oevers een positieve bijdrage aan de biologische diversiteit.

7. Conclusies en aanbevelingen

- Het bestemmingsplangebied is in het verleden slechts gedeeltelijk onderzocht in het kader van de flora- en faunawet. De volgende beschermde soorten zijn in het plangebied vastgesteld: Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger (vleermuis), Rosse vleermuis, Watervleermuis, Huismus, Gierzwaluw, Kleine Modderkruiper, Bittervoorn en Rietorchis. Verder zijn de volgende rode lijst soorten vastgesteld: Groene specht, Huiszwaluw, Boerenzwaluw, Kroeskarper, Vetje (vis), Vroege glazenmaker (libel) en Bosaardbei.
- De betere ecologische waarden zitten vooral in de oudere structuren en landschapselementen zoals: begraafplaats Oud Kralingen, de Kralingseweg, de Ringvaart en de 's-Gravenweg.
- De snelweg A-16 is een grote ecologische barrière langs het plangebied.
- De in het bestemmingsplan mogelijk gemaakte ontwikkeling Engelbrechtweg levert mogelijk een conflict op met de flora- en faunawet. Alvorens hier tot het rooien van de begroeiing wordt overgegaan is onderzoek in het kader van de flora- en faunawet nodig.
- Voor de in het bestemmingsplan mogelijk gemaakte ontwikkeling 's-Gravenweg 582 is reeds onderzoek uitgevoerd. In dit onderzoek is geconstateerd dat er geen conflict optreedt met de flora- en faunawet mits de op de locatie aanwezige begroeiing wordt behouden of gecompenseerd.
- De andere in het bestemmingsplan opgenomen ontwikkelingen, Brainpark III/Rivium Noord en Ben Goerionstraat, leveren naar verwachting geen conflict op met de natuurwetgeving.
- Het bestemmingsplan is wel 'aanvaardbaar' vanuit het oogpunt van de Flora- en Faunawet omdat een ontheffing mogelijk is.
- Ontwikkelingen die binnen bestaande bestemmingen plaats vinden moeten nog op projectniveau getoetst worden aan de relevante natuurwetgeving.
- Geadviseerd wordt bij renovatie of nieuwbouw gebouwen geschikt te maken voor medebewoning door vleermuizen, Huismussen en Gierzwaluwen.
- Geadviseerd wordt de door het bestemmingsplangebied lopende ecologische verbindingzones te versterken.

Literatuurlijst

Literatuur:

- 1) Jong G.J. de; *Startnotitie Bestemmingsplan Prinsenland (versie: D.0.1)*. SO, Rotterdam, februari/maart 2012.
- 2) Bakker G.; *Flora- en faunawetonderzoek 's-Gravenweg*. bSR, Rotterdam, juli 2008.
- 3) Baerdemaeker A. de; *Vogelonderzoek 's-Gravenweg 582*. bSR, Rotterdam, juli 2011.
- 4) Geldof ing. E.J.W.; *Quicksan flora en fauna Tattistraat*. IGWR, Rotterdam april 2011.
- 5) Lagendijk A.; *Quicksan 's-Gravenweg, implementatie flora- en faunawet quickscan flora en fauna*. IGWR, Rotterdam december 2009.
- 6) Langstraat M.; *Resultaten nader onderzoek Ringvaartweg*. IGWR, Rotterdam september 2011.
- 7) Langstraat M.; *Resultaten nader onderzoek 's-Gravenweg*. IGWR, Rotterdam september 2011.
- 8) Schie F. van; *'s-Gravenweg 570, implementatie flora- en faunawet quickscan flora en fauna*. IGWR, Rotterdam januari 2008.
- 9) *Adviescommissie Dierenwelzijn en Stadsnatuur; Advies voor de verbetering van de leefomstandigheden van bijen en andere bestuivende insecten in Rotterdam*. Milieucentrum Rotterdam, april 2012.

Internetsites:

www.minlnv.nl

www.gis.rotterdam.nl/gisweb2

Bijlage 1: wetgevende kaders

Natuurbeschermingswet

Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora- en fauna kunnen op basis van Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn worden aangemerkt als speciale beschermingszones (SBZ's) in het kader van Natura 2000. De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn in Nederland opgenomen in de nieuwe Natuurbeschermingswet 1998 die per 1 oktober van kracht is geworden. Hierin zijn ook de reeds bestaande staatsnatuurmonumenten opgenomen. Van initiatieven in de omgeving van deze gebieden dient te worden vastgesteld in hoeverre er externe werking kan optreden met mogelijk significant negatieve effecten op instandhoudingsdoelen. Het betreft hier de kwaliteit van de natuurlijke habitats en leefgebieden van soorten. Hieronder vallen ook activiteiten die een verstoring kunnen hebben op soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Een passende beoordeling is verplicht indien er door de ontwikkelingen niet op voorhand kan worden uitgesloten dat er significante effecten kunnen optreden. Aangezien een passende beoordeling een flinke verdiepingsslag inhoudt (met kwantitatieve berekeningen) moet zo vroeg mogelijk aangetoond worden dat er geen sprake is van significante effecten. De noodzaak tot een passende beoordeling vervalt dan.

Flora- en Faunawet

De bescherming van dier- en plantensoorten is sinds 1 april 2002 in de Flora- en Faunawet geregeld. Het doel van deze wet is het in stand houden en beschermen van in het wild voorkomende planten- en diersoorten. In Nederland komen ongeveer 35.000 planten- en diersoorten voor. Daarvan zijn er ongeveer 1.300 wettelijk beschermd onder de flora- en faunawet, variërend van zoogdieren, vogels, amfibieën, reptielen en vissen tot flora, insecten en schaaldieren. De flora- en faunawet kent zowel verbodsbepalingen als een zorgplicht. Voor verschillende categorieën soorten en verschillende activiteiten zijn vrijstellingen of ontheffingen van deze verbodsbepalingen mogelijk. De beschermde soorten zijn onderverdeeld in de volgende vier groepen: algemeen (tabel 1), overige (tabel 2), strikt beschermd (tabel 3) en vogels.

1. algemene beschermde soorten: hiervoor geldt ten aanzien van activiteiten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en bestendig beheer een vrijstelling mits de gunstige staat van instandhouding niet wordt aangetast;
2. strikt beschermde soorten: voor soorten die minder algemeen zijn geldt een strikter beschermingsregime. Vrijstelling is mogelijk indien op basis van een goed gekeurde gedragscode wordt gewerkt. Ontheffing wordt alleen verleend indien geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige instandhouding van de soort;
3. zeer strikt beschermde soorten: voor zeldzame, (zeer) bedreigde soorten die ook in bijlage IV van de Habitatrichtlijn zijn opgenomen kan geen vrijstelling of ontheffing worden verkregen bij opzettelijke verstoring. Voor bestendig beheer en gebruik geldt wel een vrijstelling voor een aantal verbodsbepalingen mits gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Dit is uitsluitend van toepassing op soorten die niet vermeld zijn op de habitatrichtlijn. Indien niet volgens een gedragscode kan worden gewerkt en/of

er sprake is van soorten van de habitatrictlijn dient altijd een ontheffing te worden aangevraagd. Een zware toets, waarin nauwkeurig de verwachte effecten en maatregelen worden beschreven is vereist om de ontheffing te verkrijgen. Indien mitigerende maatregelen niet voldoende zijn om eventuele negatieve effecten weg te nemen dienen tevens de ADC criteria te worden beargumenteerd (alternatieven, dwingende redenen groot openbaar belang, compensatie om instandhouding de waarborgen);

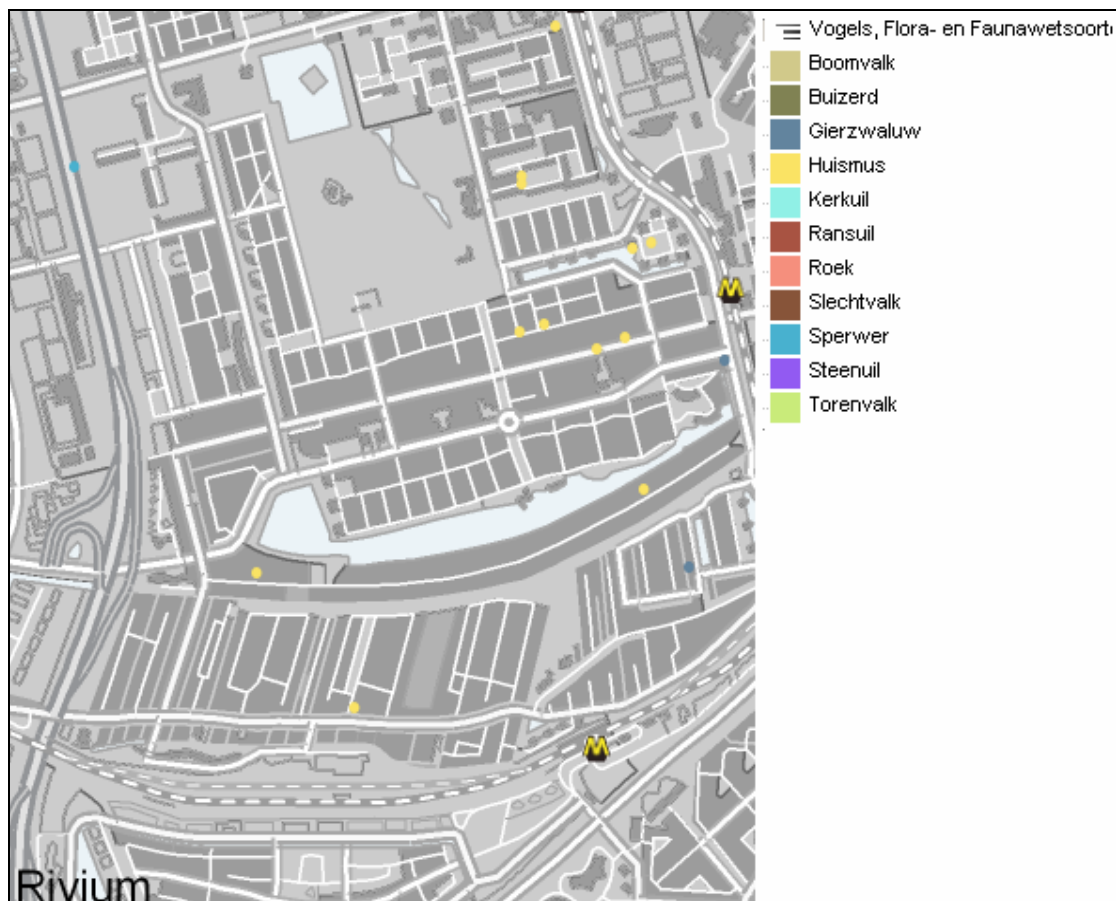
4. vogels: vogels worden veelal binnen de flora- en faunawet als aparte groep beschouwd. Dit aangezien alle inheemse vogels op het grondgebied van de EU beschermd zijn. In de praktijk betreft het vooral de bescherming van actieve nesten van vogels, die gedurende de broedperiode (globaal van maart t/m juli) niet mogen worden vernield, verstoord of verwijderd. Voor sommige vogelsoorten geldt dat nesten ook buiten het broedseizoen beschermd zijn. Hieronder vallen roofvogels, die jaarrond gebruik maken van hun nesten. Hetzelfde geldt voor nesten van vogels als de gierzwaluw en huismus die elk jaar naar hetzelfde nest terugkeren om te broeden. Overigens zijn niet alle jaarrond beschermde vogels even strikt beschermd. In de gewijzigde lijst (augustus 2009) van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit wordt onderscheid gemaakt in categorie één t/m vijf. De laatste categorie (vijf) is bedoeld voor soorten waarvan de gunstige staat van instandhouding momenteel niet kritisch is, maar die wel aandacht behoeven indien er ontwikkelingen plaatsvinden waarbij grote delen van het leefgebied verdwijnen. Indien bij een ruimtelijke ontwikkeling een jaarrond beschermde vogel in het geding is (bv. een gierzwaluw of sperwer) moet gewerkt worden volgens een goedgekeurde gedragscode. Wanneer dit niet mogelijk is moet een mitigatieplan worden opgesteld en voorgelegd aan het bevoegde Ministerie. Indien mitigerende maatregelen niet voldoende zijn om eventuele negatieve effecten weg te nemen dienen tevens de ADC criteria te worden beargumenteerd (alternatieven, dwingende redenen groot openbaar belang, compensatie om instandhouding de waarborgen).

Zorgplicht

Naast verbodsbepalingen geldt de zorgplicht ten aanzien van alle in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving. Artikel 2 van de Flora- en Faunawet formuleert de algemene zorgplicht als volgt:

- Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving;
- Deze zorg houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevegd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevegd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken;
- De zorgplicht is altijd, voor iedereen en in alle gevallen van toepassing.

Bijlage 2: database natuur Rotterdam: Vogels

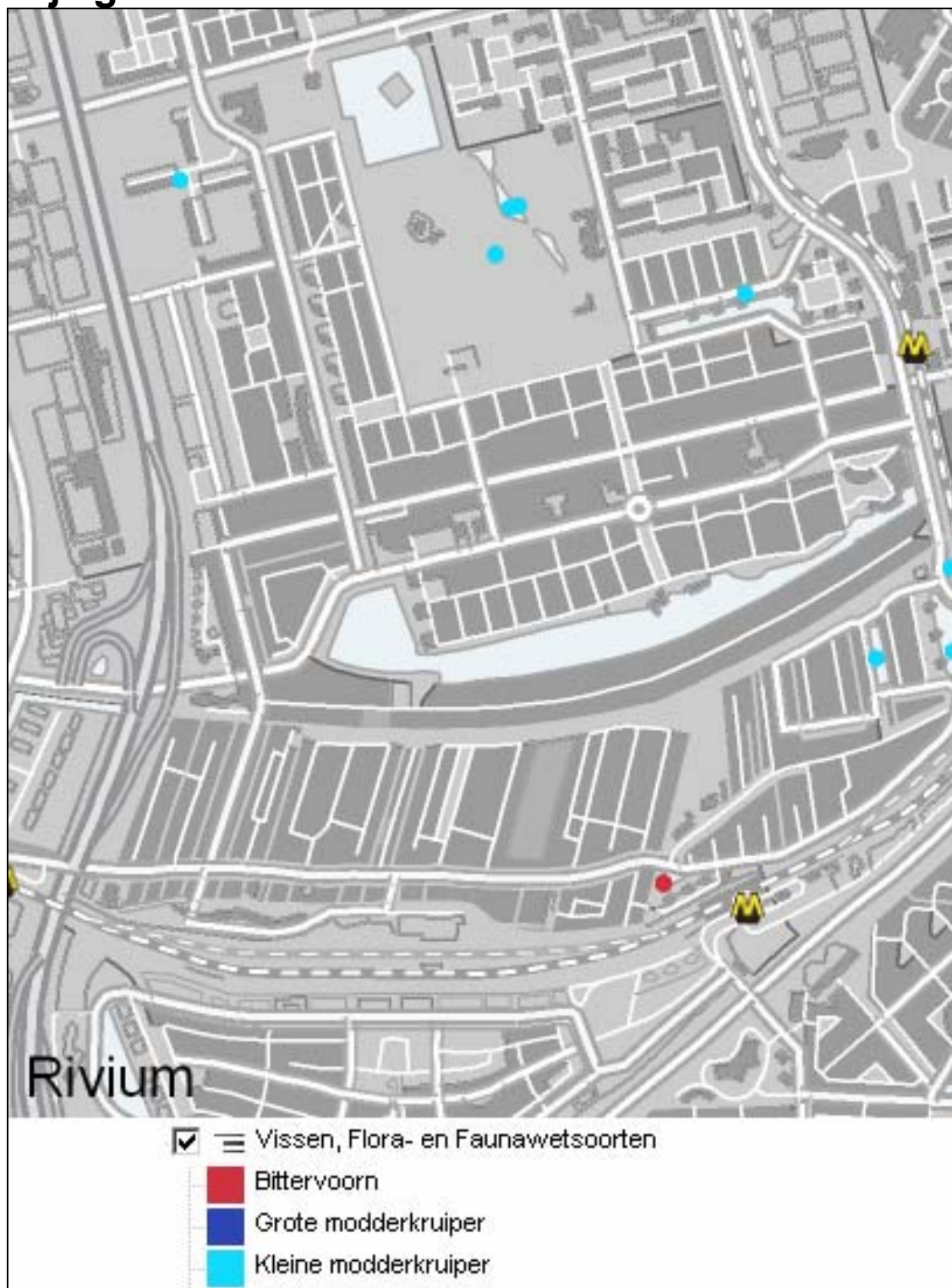

Bijlage 3: database natuur Rotterdam: Vleermuizen

Op het linker kaartje zijn de waarnemingen van overvliegende en foeragerende vleermuizen weergegeven. Op het rechter kaartje zijn verblijfplaatsen van vleermuizen weergegeven.

Bijlage 4: database natuur Rotterdam: Vissen

Bijlage 5: database natuur Rotterdam: Planten

